

Хроніка наукового і освітнього життя

УДК 378-057.85(477.43)“2015/2016”

І.М.Конет, Р.М.Білик

Звітна наукова конференція викладачів, докторантів і аспірантів університету за підсумками НДР у 2015–2016 навчальному році

Відповідно до програми 15-16 березня 2016 року проведено звітну наукову конференцію викладачів, докторантів і аспірантів університету за підсумками НДР у 2015–2016 навчальному році. 15 березня конференція відбувалася в режимі секційних та підсекційних засідань у навчальних корпусах факультетів університету. Працювали 12 секцій: економічних дисциплін; історії, корекційної та соціальної педагогіки і психології; українського мовознавства; іноземної філології; фізико-математичних наук; природничих наук; педагогіки та методики дошкільної і початкової освіти; теорії мовознавства і методики його викладання; образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва; музичного мистецтва; фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. 16 березня проведено пленарні засідання, на яких підбито підсумки роботи секцій і підсекцій та намічено перспективні плани НДР у 2016–2017 навчальному році.

Коротко розглянемо роботу окремих секцій.

СЕКЦІЯ “ЕКОНОМІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ”

Конференція науково-педагогічних працівників економічного факультету була проведена за підсумками науково-дослідної роботи викладачів. Науковий захід підтвердив систематичну наукову діяльність професорсько-викладацького складу факультету, що є яскравим показником розвитку його дослідницького потенціалу.

Викладачі економічного факультету безпосередньо працювали у рамках секції “Економічні науки”. Організацією засідання учасників конференції займалися керівник секції – В.Ю.Лисак, кандидат економічних наук, доцент, та секретар – В.Б.Буторіна, кандидат економічних наук, старший викладач. Загалом, у роботі конференції взяв участь увесь професорсько-викладацький склад економічного факультету, який працював у рамках трьох підсекцій.

На секційному засіданні було подано розгорнутий звіт щодо річних результатів науково-дослідної роботи викладачів, рівня виконання індивідуального плану кожного викладача за напрямом “Наукова робота” та висвітлено результати науково-дослідної діяльності факультету в цілому. У ході підсекційних засідань доповідачі висвітлювали актуальні теми розвитку національного господарств країни та ділилися цінними результатами власних наукових досліджень, отриманих в ході проведення як роботи над колективними (кафедральними) напрямками досліджень, так й індивідуальними темами наукової розробки.

Зокрема, у рамках роботи підсекції “*Управління персоналом та економіки праці*” (керівник – П.А.Стрельбиський, кандидат економічних наук, доцент) було висвітлено низку проблемних питань щодо розвитку менеджменту та системи адміністрування. Тематика доповідей стосувалася теоретичних засад науково-дослідної діяльності студентів (Н.Ю.Олійник), методичних аспектів аудиту дебіторської заборгованості (І.А.Андрейцева), розвитку мотивації персоналу підприємства (О.В.Рарок), удосконалення процесу стимулювання праці на підприємстві (Л.А.Рарок).

Над проблемами розвитку господарської діяльності підприємств та підприємництва працювала підсекція “*Економіка підприємства*” (керівник – І.В.Яцишина, доктор економічних наук, професор). Загалом, у роботі підсекції взяли участь усі викладачі кафедри економіки підприємства. Зокрема, професором І.В.Яцишиною було висвітлено теоретико-прикладні аспекти інтелектуальної безпеки підприємства. У доповіді доцента В.В.Ткачука йшлося про особливості сучасного розвитку організаційно-економічного механізму управління сільськогосподарськими підприємствами. Доцент В.Ю.Лисак ознайомив присутніх із сучасними тенденціями розвитку людських ресурсів та методикою оцінки людського капіталу. У рамках доповіді доцентом кафедри О.К.Кушнір були запропоновані оптимальні заходи підвищення економічного потенціалу підприємств. Старшим викладачем В.Р.Чаплінським було висвітлено теоретичну сутність та розкрито структуру соціального капіталу. Викладачем кафедри Т.Л.Боднарчук було презентовано результати наукової розробки теми, що стосувалася ролі зовнішньоторговельної політики у становленні підприємництва України. Принципи комплексної оцінки прямих іноземних інвестицій на промислових підприємствах були розкриті у доповіді старшого викладача О.П.Свідера. Теоретико-методичні засади формування та розвитку персоналу сучасного підприємства були ґрунтовно обґрунтовано у доповіді старшого викладача О.С.Олійник.

У рамках роботи підсекції “*Туризму та готельно-ресторанної справи*”, (керівник – С.Е.Баженова, доктор історичних наук, професор) значну увагу було приділено багатом проблемним питанням, що стосувалися історичних та сучасних тенденцій, а також особливостей розвитку сфери готельної сфери в Україні. Викладачами кафедри туризму та готельно-ресторанної сфери, які у повному складі були присутні на заході, було розглянуто цікаві та актуальні

питання, що стосувалися: розвитку магнацьких садиб XVIII–XIX століття на Поділлі як об'єкта туристичного показу (С.Е.Баженова, доктор історичних наук, професор), впливу розвитку органічного ринку на ресторанный бізнес (В.Б.Буторіна, кандидат економічних наук, старший викладач), конкурентоздатності туристських організацій і факторів, що впливають на неї (В.С.Поліщук, кандидат економічних наук, доцент), особливостей світових трендів у сучасному туризмі (Б.О.Опря, кандидат історичних наук, старший викладач), орографічних ресурсів Хмельниччини (І.І.Ковтунік, кандидат географічних наук, старший викладач), особливостей маркетингу готельного господарства (О.М.Тітаренко, старший викладач).

Робота секції “Економічних наук” носила науково-практичний дискусійний характер, слово для виступу надавалося керівникам підсекцій та науковцям. Наукові виступи були актуальними, науково обґрунтованими і мали практичний характер. Протягом роботи конференції учасниками висловлювалося багато цінних зауважень і пропозицій, більшість з яких стосувалася покращення та підвищення якості науково-дослідної роботи викладачів.

Результати науково-дослідної діяльності викладачів за 2015 рік відображені у дисертаційних дослідженнях, різних фахових та інших наукових виданнях, а також апробовані на наукових заходах теоретико-практичного характеру. Зокрема, за звітний 2015 рік науково-педагогічними працівниками економічного факультету захищено 3 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: В.Р.Чаплінським, О.П.Свідером та В.М.Семендаком; взято участь у написанні семи колективних монографій та двох індивідуальних монографій; видано 14 навчально-методичних посібників та 7 методичних розробок; надруковано 24 наукові статті у фахових виданнях, 5 публікацій у журналах, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах та 43 тези доповідей на конференціях. У 2015 р. науково-педагогічні працівники економічного факультету взяли участь у 9 науково-практичних конференціях, з яких 3 міжнародних, 3 всеукраїнських, 1 регіональна, 2 університетських.

Підведення підсумків секційного засідання дало можливість сформулювати пропозиції щодо оптимізації проведення наукової конференції викладачів та підвищення якості наукової роботи професорсько-викладацького складу економічного факультету, зокрема:

- активно залучати до написання доповідей (у співавторстві з викладачами) та участі у конференції студентів-магістрантів й аспірантів;

- активізувати та підтримувати співпрацю аспірантів факультету та молодих викладачів;

- доповнити практику проведення науково-практичних конференцій в явочній формі Інтернет-конференціями;

- розробити систему матеріального заохочення авторів наукових досліджень, які мають найбільший прикладний характер;

- підвищити рівень своєчасності видання збірника доповідей викладачів за результатами їхньої науково-дослідної роботи.

СЕКЦІЯ “ІСТОРІЯ”

На історичному факультеті в рамках секції “Історія” (керівники – В.С. Степанков, доктор історичних наук, професор; В.А. Дубінський, кандидат історичних наук, доцент; секретар – В.В. Газін, кандидат історичних наук, доцент) працювали 8 підсекцій, які було сформовано відповідно до тематики наукових досліджень кафедр історичного факультету та наукових інтересів викладачів: давньої і середньовічної історії України (керівник – В.І. Якубовський, кандидат історичних наук, доцент; секретар – С.А. Тимків, аспірант); нової історії України (керівник – А.Г. Філінюк, доктор історичних наук, професор; секретар – С.А. Сидорук, кандидат історичних наук, ст. викладач); новітньої історії України (керівник – О.Б. Комарніцький, кандидат історичних наук, доцент; секретар – В.В. Пагор, аспірант кафедри історії України.); регіональної історії (керівник – О.М. Завальнюк, доктор історичних наук, професор; секретар – В.Б. Стецюк, кандидат історичних наук, доцент); всесвітньої історії (керівник – В.П. Газін, доктор історичних наук, професор; секретар – Боровець І.І., кандидат історичних наук, доцент); історіографії та джерелознавства (керівник – Л.В. Баженов, доктор історичних наук, професор; секретар – В.В. Верстюк, старший викладач); філософських дисциплін (керівник – А.В. Найчук, кандидат філософських наук, доцент; секретар – М.П. Плахтій, кандидат філософських наук, доцент); політології та соціології (керівник – С.Г. Вонсович, доктор політичних наук, доцент; секретар – О.В. Віннічук, кандидат політичних наук, асистент).

Загалом у роботі конференції взяли участь 70 викладачів, докторантів та аспірантів історичного факультету. Конференція традиційно для історичного факультету пройшла в дусі конструктивізму та викликала загальний інтерес наукової спільноти.

Робота підсекції “*Давньої і середньовічної історії України*” пройшла в умовах обміну думками вузького кола фахівців-археологів. Зокрема, було піднято цікаві питання, які стосувались Чорноліських городищ Середньодністровського лівобережжя (доцент А.Ф. Гуцал); історії досліджень дохристиянського населення Середнього Придністров’я в добу раннього заліза (здобувач С.О. Семенчук); тваринницької галузі в історії населення середньовічного Губина усвітлі археологічних досліджень 1997–2015 рр. (аспірант С.А. Тимків); внеску І.С. Винокура у подільське краєзнавство (аспірант В.А. Гуцал) та відповідних археологічних розкопок середньовічного Губина в 2015 році (доцент В.І. Якубовський).

Продуктивністю відзначилася роботи підсекції “*Нової історії України*”. У її роботі було заявлено 14 доповідей, тематика яких охоплювала проблеми минулого України від 20-х XIX ст. до кінця XX ст. З доповідями виступили 14 учасників, у тому числі професори В.С. Степанков, А.Г. Філінюк, О.М. Федьков, доценти А.О. Гуменюк, В.А. Дубінський, В.В. Газін, С.А. Сидорук, А.Ю. Хоптяр, аспіранти А.Л. Богущька, В.В. Слюсаренко, В.В. Кундельський. Доповіді торкалися важливих проблем нової доби, які поки що не знайшли належного відтворення в науковій літературі. Найбільший інтерес викликали доповіді

професорів В.С.Степанкова, А.Г.Філінюка, О.М.Федькова. Змістовними, аргументованими та багатими на джерела відзначались доповіді доцентів В.А.Дубінського та С.А.Сидорука та ін. Практично після кожної доповіді відбувались дискусії, що засвідчило підвищений інтерес учасників засідання до проблем, яким вони присвячені.

У роботі підсекції “*Регіональна історія України*” взяли участь 12 осіб: доктор історичних наук, професор О.М.Завальнюк, доктор історичних наук; кандидати історичних наук, доценти В.Б.Стецюк, А.Б.Задорожнюк, П.В.Кліщинський, О.Л.Баженів; аспіранти В.В.Моздир, П.М.Білецький, В.В.Покалюк, О.М.Ляшук, А.О.Хмелюк, О.М.Широка та ін.

Особливий інтерес викликала доповідь професора О.М.Завальнюка на тему “Організація навчального процесу в Кам’янець-Подільському державному українському університеті (1918–1920 рр.)”. Також значні дискусії викликали доповіді доцентів В.Б.Стецюк на тему “Оборонні синагоги Поділля в системі оборони краю (XVI–XVIII ст.)” та П.В.Кліщинський “Вінницький учительський інститут в роки Першої світової війни (1914–1917 рр.)”.

Учасники конференції після обговорення запропонованих ними проблем внесли свої пропозиції. Так, керівник підсекції, професор А.Г.Філінюк запропонував, щоб надалі керівники підрозділів забезпечували участь усіх заявлених у програмі дослідників. Водночас, майже однотайно учасники конференції наполягли на тому, щоб такі заходи проводити як Дні науки в університеті, що дало б можливість залучити до обговорення наукових проблем загал студентів і магістрантів. Крім того, учасники висловлювали побажання проводити пленарні засідання, на яких підводити підсумки роботи конференції та виявляти більшу організованість для своєчасного опублікування наукових збірників за її підсумками.

СЕКЦІЯ “КОРЕКЦІЙНА ТА СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ”

Робота конференції на факультеті корекційної та соціальної педагогіки і психології проходила у 6-ти підсекціях: логопедії та спеціальних методик; соціальної педагогіки і соціальної роботи; корекційної роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку в умовах корекційної та інклюзивної освіти; загальної та практичної психології; психолого-медико-педагогічних основ корекційної роботи, психології освіти.

У ході роботи підсекції “Корекційної роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку в умовах корекційної та інклюзивної освіти” (керівник – С.П.Миронова, доктор педагогічних наук, професор; секретар – М.Г.Буйняк, аспірант) було заслухано наукові доповіді, що стосувалися проблем корекції, діагностики, соціального супроводу дітей з порушеннями психічного розвитку.

У ході роботи підсекції кращими визнано такі доповіді: “Правила корекції порушень артикуляційної моторики” (Н.С.Гаврилова, кандидат психологічних наук, доцент); “Соціально-педагогічні умови створення закладу інноваційного

типу в контексті формування педагогічного колективу” (В.Е.Левицький, кандидата педагогічних наук, доцент); “Диференціація як один із принципів розбудови системи спеціальної освіти” (С.П.Миронова, доктор педагогічних наук, професор); “Особливості формування здорового способу життя у дітей-сиріт в інтернатному закладі” (О.В.Коган, кандидат педагогічних наук, доцент); “Методика вивчення довільності уваги учнів при інтелектуальній недостатності” (М.П.Матвеева, кандидат психологічних наук, доцент); “Особливості підготовки дітей з порушеннями психофізичного розвитку до навчання у школі” (О.М.Вержиховська, кандидат педагогічних наук, доцент); “Особливості впливу різних факторів на психічне здоров’я людини” (А.В.Михальський, кандидат медичних наук, доцент); “Особливості формування часових уявлень у розумово відсталих учнів на уроках історії” (І.Л.Рудзевич, кандидат психологічних наук, доцент); “Особливості психофізіологічного розвитку дошкільників” (Т.О.Богуцька, кандидат біологічних наук, доцент); “Особливості соціалізації підлітків з неповних сімей” (Л.П.Мельник, кандидат педагогічних наук, доцент); “Обґрунтування вибору вікового діапазону юності у дослідженні національної самосвідомості особистості” (В.І.Співак, кандидат педагогічних наук, доцент); “Особливості впровадження прикладних методик в соціальну сферу” (О.М.Опалюк, кандидат педагогічних наук, доцент); “Психолого-методичні умови організації інтерактивних форм розвивально-корекційної роботи з учнями” (Т.В.Дуткевич, кандидат психологічних наук, професор); “Психологічний тренінг як ефективний метод підготовки студентів до копінг-поведінки” (В.М.Федорчук, кандидат психологічних наук, доцент); “Система психологічного моніторингу особистісно-професійного розвитку майбутнього фахівця у виші” (О.В.Савицька, кандидат психологічних наук, доцент); “Шляхи формування системи цінностей в юнацькому віці” (Н.П.Панчук, кандидат психологічних наук, доцент).

Висловлено такі пропозиції:

- до проведення звітної наукової конференції варто залучати учителів і методистів зі шкіл міста та району;
- конференцію проводити в першій половині дня;
- до участі у конференції залучати студентів випускних курсів та співавторів.

СЕКЦІЯ “ІНОЗЕМНА ФІЛОЛОГІЯ”

Наукова конференція підбила підсумки НДР викладачів, докторантів та аспірантів факультету іноземної філології у 2015 році та засвідчила певне зростання якісного показника цієї роботи. Учасники працювали в 7 підсекціях. Основні напрямки досліджень визначалися як проблематикою колективних тем, які розробляються на кафедрах факультету, так і проблемами індивідуальних наукових розвідок. У роботі підсекції використовувалися різні форми роботи, що сприяло виникненню дискусій та ґрунтовному обговоренню проблем.

Літературознавці працювали у підсекції “*Літературознавство*”. Із заявлених у програмі 14 учасників з доповідями у підсекції виступили 9, з них одна

аспірантка. Тематика доповідей засвідчує розмаїття наукових інтересів учасників конференції. У центрі уваги опинилися проблеми структури літературного твору та художнього образу, своєрідність наративу модерністських та постмодерністських творів, засоби художньої виразності, специфіка компаративного аналізу, гендерні аспекти сучасної літератури. Значна кількість доповідей була присвячена дослідженню поетики творчості окремих письменників. Жваву дискусію і інтерес викликали доповіді проф. О.В.Кеби “Особливості наративної структури роману Дж. М.Кутзее “Фо”, доц. К.О.Титяніна “Система планів зображення в оповіданні Гоголя “Вій”, доц. І.Ю.Голубішко “Фольклорні мотиви у творчості В.Г.Короленка, проф. П.Л.Шулик “Доньки-матері в ізраїльській жіночій літературі: ідеалізація чи викриття?”, аспірантки О.С.Гарячої “Епітетна характеристика образу міста у “Мертвих душах” М.Гоголя та “Чарівному ліхтарі” Ю.Крашевського”.

Проблемам функціонування та викладання російської мови та загального мовознавства була присвячена робота підсекції “*Мовознавства*”. У роботі підсекції взяли участь 3 із 3-х заявлених у програмі учасників. У виступі проф. Т.П.Білоусової йшлося про складні слова, утворені за експресивними моделями, та їх функції у щоденникових записах. Проф. С.С.Петровська ознайомила присутніх з матеріалами “Словника сполучуваності слів”, визначила перспективи подальшого дослідження проблеми. У доповіді доц. Н.І.Дворницької йшлося про необхідність поєднання історичного і сучасного підходів до аналізу мовних одиниць задля розуміння їхньої сутності. Виступи досвідчених науковців вирізнялися ґрунтовністю та глибиною.

Викладачі німецької мови працювали у підсекції “*Міжкультурних та соціолінгвістичних факторів у навчанні німецької мови*”. Тематика доповідей (у підсекції виступили 11 викладачів) охоплювала дослідження у галузі лінгвістики, методики викладання та літературознавства. Варто наголосити, що усі презентовані результати науково-дослідної роботи викладачів мають прикладний характер та широко використовуються на заняттях. Лінгвістичні аспекти знайшли відображення у доповідях викладача І.М.Яремчук, доцентів В.О.Казимір, Г.В.Фоміної, старших викладачів Т.В.Калинюк, Ю.А.Крецької викладачів М.І.Федоріва, І.Л.Білоус. Питання методики викладання німецької мови розглянуто у доповідях доцента Т.В.Боднарчук, викладачів Г.Г.Братиці, М.І.Микуляк, О.С.Шмирко. Проблеми літературознавчого характеру були висвітлені у доповіді викладача Т.А.Гавловської та старшого викладача О.О.Добринчук. У ході роботи підсекції жваво обговорювалась проблематика кожної доповіді.

Широкий спектр мовознавчих, та методичних проблем розглядався викладачами кафедри англійської мови на засіданнях трьох підсекцій: “Актуальні проблеми когнітивної лінгвістики”, “Актуальні питання мовознавства”, “Лінгводидактика та методика викладання іноземних мов”.

У роботі підсекції “*Актуальні проблеми когнітивної лінгвістики*” взяли участь 7 доповідачів, у виступах яких розглядалися: модифікації фразео-

логічних одиниць в публіцистичних текстах (І.І.Гуменюк), топологічна репрезентація подій в сучасному англomовному газетному дискурсі (Г.А.Кришталюк), критерії розмежування комунікативних ситуацій провокаційного мовлення. (І.В.Мельник), філософські ідеї А.Шопенгауера у перекладацькій та творчій рецепції Б.Грінченка (А.О.Хоптяр), екзистенціальний феномен “загадки людини” в романі Джозефа Конрада “Лорд Джім” (Н.М.Шенкнехт), досвід США в інформаційній війні (І.В.Городецька), локативний фрейм гіперреальності як важливий елемент декодування світу фентезі (О.О.Барбанюк). Виступи усіх учасників підсекції виявилися цікавими, актуальними та можуть мати продовження у їх подальшій науково-дослідницькій діяльності. У ході роботи підсекції відбулася цікава дискусія, яка вказала на нові аспекти досліджуваних проблем. Обговорення включало такі актуальні проблеми лінгвістики як фреймова семантика, інформаційні теорії, вивчення медіа дискурсу та його одиниць, міждисциплінарність лінгвістики, її зв’язок з філософією та психологією.

У підсекції “*Актуальні питання мовознавства*” заслухано 7 доповідей широкого тематичного спектру, у яких були підняті окремі проблеми деривації, скорочення, лінгвістики тексту, фразеологічної концептуалізації світу тощо. Доповіді викликали цікаву і плідну дискусію з низки питань на перетині наукових інтересів доповідачів. Найбільшу увагу привернули аспекти номінації та безіменності, фразеологізмів у дослідженні національної картини світу.

Під час роботи підсекції “*Лінгводидактика та методика викладання іноземних мов*” із своїми доповідями виступили 7 викладачів. У коло інтересів дослідників потрапили питання гендерної освіченості сучасного вчителя/льки іноземних мов і шляхів її формування (Т.В.Сторчова), основні засади мотивування студентів у вивченні граматики англійської мови (О.М.Литвинюк), екстралінгвістичні та лінгвістичні характеристики англomовних ділових електронних листів (М.В.Матковська), зміст, форми та методи підготовки вчителів іноземних мов Великої Британії у системі заочної освіти (С.І.Никитюк), фонетичні та функціональні особливості англomовних вигуків (В.І.Остапенко), комп’ютерні навчальні програми як засіб формування компетентності у англomовному читанні (О.М.Кужель) та особливості дистанційного навчання іноземної мови (Я.В.Саволайнен). Викладачі активно приймали участь у дискусії та задавали питання. Жваве обговорення викликали доповіді Т.В.Сторчової та Я.В.Саволайнена, оскільки вони торкнулися нагальних та актуальних питань сучасної методики викладання іноземних мов. Кращими були визнані доповіді М.В.Матковської та В.І.Осапенко.

Викладачі кафедри іноземних мов працювали в підсекції “*Іноземні мови професійного спрямування*”.

Доповіді викладачів кафедри іноземних мов відзначалися новизною і актуальністю, підводили підсумки наукових досліджень викладачів. У роботі підсекції використовувались різні форми роботи, що сприяло цікавій дискусії та ґрунтовному обговоренню проблем.

У наукових дослідженнях викладачів були розглянуті проблеми перекладу англійських професійно-орієнтованих текстів, що можуть використовуватись в якості самостійних рішень при перекладах вихідних та перекладених конструкцій, корелювати одна з іншою або бути складовою більшої конструкції, співвідноситись з типовими кореляціями вихідних та перекладених конструкцій; класифікації та функцій професійно-орієнтованого читання, основних факторів, що стимулюють пізнавальний інтерес до оволодіння навичками читання в освітній діяльності студентів при вивченні іноземної мови; впровадження особистісно-орієнтованих технологій навчання іноземної мови професійного спрямування в умовах кредитно-модульної системи навчання у професійних закладах та класичних університетах; інтерактивних технологій та їх ефективного використання при викладанні англійської мови професійного спрямування, основних видів діяльності учасників інтерактивного навчання; використання різноманітних за призначенням та рівнем складності ресурсів мережі Інтернет на заняттях іноземної мови; “педагогічної культури” та “професійно-педагогічної культури”, формування педагогічної культури викладача іноземної мови професійного спрямування; актуальності та важливості використання автентичних матеріалів, їх застосування у процесі навчання іноземної мови професійного спрямування.

Важливим результатом роботи конференції було прийняття практичних висновків та рекомендацій, в яких відображено позицію учасників. Звітна конференція показала, що викладачі факультету іноземної філології ведуть плідну науково-дослідну роботу, розробляють актуальні проблеми, що мають вагоме теоретичне та практичне значення. Результати їх досліджень відображено у фахових наукових збірниках та у збірниках наукових праць університету.

Головним результатом роботи викладачів факультету став захист у 2015 році 1 кандидатської дисертації, публікація 287 одиниць наукових, науково-методичних праць. Серед публікацій: 3 монографії, 24 навчальних і навчально-методичних посібників, 1 підручник, 1 бібліографічний покажчик, 2 брошури, 215 тез і статей. 6 публікацій здійснено у закордонних виданнях.

Разом з тим конференція засвідчила певні недоліки в її організації та проведенні. Перш за все це стосується терміну проведення конференції, публікації її матеріалів формування підсекцій, їх назви. Обговорення результатів конференції на пленарному засіданні дає підстави для визначення пропозицій щодо організації та проведення звітної конференції за підсумками НДР викладачів, докторантів та аспірантів у 2016 р. та поліпшення НДР:

- визначити для проведення конференції спеціальний день (наприклад, День науки);
- створити на факультеті робочу групу для більш ефективної організації та проведення конференції;
- урізноманітнити форми проведення звітних конференцій;
- дотримуватись термінів підготовки та проведення конференції відповідно

до розпоряджень та нормативних документів КПНУ імені Івана Огієнка (для запобігання недоліків у формуванні програм викладачам завчасно подавати тематику доповідей, а керівникам секцій (підсекцій) інформацію про назви секцій (підсекцій) для їх уточнення та узгодження);

- застосовувати творчий підхід у підготовці та презентації результатів наукових досліджень;

- ширше використовувати мультимедійні засоби;

- запровадити (по можливості) практику “спарингу”, виду діяльності, під час якої двоє науковців працюють над одною темою та ґрунтовно досліджують її, враховуючи різні підходи, методики, презентуючи своє бачення даної проблеми, обмінюючись досвідом та обговорюючи результати дослідження;

- для ефективного проведення конференції здійснювати друк матеріалів до початку конференції;

- вивчати і впроваджувати досвід організації та проведення Інтернет-конференцій;

- залучати до участі в конференції викладачів інших навчальних закладів з метою формування творчих зв'язків, розширення міжрегіональних відносин, співробітництва та обміну науково-педагогічним досвідом;

- молодим викладачам більш чітко визначитися з проблематикою наукових досліджень та дотримуватися їх;

- у доповідях більше звертати увагу на прикладний характер дослідження та його практичне застосування;

- звертати більше уваги на використання у науковій роботі результатів досліджень сучасних зарубіжних лінгвістів, літературознавців та методистів;

- використовувати результати наукових досліджень для написання науково-методичних посібників та розробок для спецкурсів з мовознавчих та літературознавчих дисциплін.

СЕКЦІЯ “ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ”

Секція фізико-математичних наук (керівники – В.С.Щирба, кандидат фізико-математичних наук, професор; О.М.Ніколаєв, кандидат педагогічних наук, доцент; секретар – О.П.Панчук, кандидат педагогічних наук, доцент) проводила роботу у складі 4 підсекцій: формування професійних компетентностей майбутнього вчителя фізико-математичного профілю; математики та методики навчання математики, фізики, Інформатики.

Керівництво роботою підсекції “*Формування професійних компетентностей майбутнього вчителя фізико-математичного профілю*” здійснював П.С.Атаманчук, доктор педагогічних наук, професор (секретар – Т.П.Поведа, кандидат педагогічних наук, старший викладач). У роботі підсекції були представлені доповіді 17 учасників.

Кращі доповіді виголосили: О.В.Сондак, (яка звернула увагу на роль мотивації у формуванні предметних компетентностей з фізики у студентів-медиків засобами індивідуалізації; показала стимулюючий вплив мотивації на процес

вивчення фізики, на підвищення інтересу до фізики на фоні її тісного зв'язку з медициною); О.М.Семерня (описано основи формування методичної компетентності вчителя фізики; розкрито теоретичні положення та практичні завдання професійного спрямування для формування і розвитку методичної компетентності вчителя фізики); В.В.Осіпов (розглянуто проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання та відповідного педагогічного програмного забезпечення).

Керівництво роботою підсекції **“Математика та методика навчання математики”** здійснював Ю.В.Теплінський, доктор фізико-математичних наук, професор (секретар – Т.В.Думанська, асистент кафедри математики). У роботі підсекції були представлені доповіді 11 учасників.

Кращі доповіді виголосили У.В.Гудима (доведено теореми двоїстості для задачі найкращого у розумінні зваженої відстані від точки до множини рівномірного відновлення функціональної залежності, заданої неточно з допомогою багатозначного відображення, елементами множини неперервних однозначних відображень); Т.В.Думанська (обґрунтовано значущість практичних задач з вищої математики для формування математичних компетентностей бакалаврів економіки; обґрунтовано процедуру формування належного рівня математичних знань, умінь, навичок і особистісного ставлення до вивчення вищої математики); В.А.Сорич (досліджено задачу найкращого одностороннього наближення лінійної комбінації класів функцій високої гладкості).

Керівництво роботою підсекції **“Фізика”** здійснював Ц.А.Криськов, кандидат фізико-математичних наук, професор (секретар – Т.С.Люба, асистент кафедри фізики). У роботі підсекції були представлені доповіді 7 учасників.

Кращі доповіді виголосили М.В.Беркешук (проаналізовано особливості роботи додатку на платформі Android для перегляду розкладу занять; розглянута структура програми та її інтерфейсу, наведено особливості синхронізації даних; описаний web інтерфейс для адміністрування та перегляду розкладу занять); А.О.Губанова (описаний метод проведення підсумкових занять з фізики зі студентами ВНЗ у формі тьюторіал; продемонстровані основні переваги тьюторіала: збільшення часу спілкування тьютора з кожним студентом групи – індивідуальний підхід; можливість об'єктивного оцінювання отриманих студентами знань та набуття ними фахових навичок); Т.С.Люба (проведено аналіз результатів дослідження впливу технології синтезу та хімічного складу на оптичні властивості халькогенідних скловидних напівпровідників).

Керівництво роботою підсекції **“Інформатика”** здійснював В.А.Федорчук, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри інформатики (секретар – К.С.Чевська, асистент кафедри інформатики). У роботі підсекції були представлені доповіді 16 учасників.

Кращі доповіді виголосили О.Б.Розумовська (актуальні питання використання міжпредметної інтеграції в розрізі створення сприятливих умов для

формування цілісного образу світу, подолання фрагментарності світогляду, прояву творчості та пізнавальної активності учня); О.В.Щирба (розглянуто алгоритми комп'ютерного моделювання випадкових та невизначених чинників в економічних процесах за допомогою генератора випадкових чисел); Т.М.Пилипюк (розглянуто питання використання тригерів в інтерактивних презентаціях для створення наочних матеріалів для учнів початкової школи).

СЕКЦІЯ “ПРИРОДНИЧІ НАУКИ”

Робота конференції докторантів та аспірантів за підсумками НДР у 2015 році на природничому факультеті проводилась в 4 підсекціях – “Біології”, “Зоології та фізіології”, “Географії та картографії” і “Екології”. Було заслухано та обговорено 29 доповідей різноманітних напрямків та галузі природничих наук.

Слухачами наукових доповідей були викладачі та студенти I–VI курсів природничого факультету.

Слід відмітити кращі доповіді виголошені на конференції.

Так, у підсекції “**Біології**” змістовною, глибокою та актуальною була робота Л.Г.Любінської “До методики польових досліджень популяції рослин”. Під час доповіді здійснено аналіз новітніх методів популяційних досліджень рослин та наведені практичні приклади їх застосування в межах НПП “Подільськ Товтри”. Доповідь Л.Г.Любінської визнана кращою в підсекції.

У доповіді О.М.Оптасюк “Диморфізм пилкових зерен *Linum L.* флори України” проаналізовані морфологічні відмінності пилкових зерен представників роду *Linum* флори України.

М.І.Козак у доповіді на тему “Поширення рідкісних видів макрофітів на території Хмельницької області” здійснив характеристику поширення рідкісних макрофітів на території Хмельниччини та вказав на ключові території та важливість їх заповідання та збереження.

У підсекції “**Зоологія та фізіологія**” змістовно проаналізовано тенденції зміни орнітофауни м. Кам’янець-Подільського в доповіді М.Д.Матвєєва, “Тенденції зміни орнітофауни м. Кам’янець-Подільського”, яка визнана кращою.

На високому науковому рівні були представлені роботи Н.М.Гордій “Короткий еколого-фауністичний огляд *Rhopalosocera* Кам’янецького Придністров’я” та Т.М.Тимчук “Морфологічні зміни нервово-м’язових закінчень при середньому ступені загальної дегідратації”.

У підсекції “**Географії та картографії**” кращими визнані доповіді І.П.Касіяника “Геоморфологічні особливості басейну р.Збруч”, І.П.Рибак “Прикладні аспекти таксонунування при дослідженні спеціалізації сільськогосподарського виробництва” та Г.В.Чернюк “Оцінка кліматичних ресурсів на території НПП “Подільськ Товтри”.

І.П.Касіяник проаналізував особливості геоморфології р.Збруч та визначив етапи формування його долини. І.П.Рибак вказав на ефективність таксонунування при проведенні досліджень спеціалізації сільськогосподарського виробництва.

Г.В.Чернюк не лише здійснила оцінку кліматичних ресурсів в межах НПП “Подільські Товтри”, а й вказала на можливість їх практичного застосування в сільському господарстві регіону.

У підсекції “**Екології**” кращими були доповіді О.І.Любинського “Якість і безпека продуктів харчування у сучасному контексті біологічної та генетичної безпеки” та Т.В.Душанової “Кліматична характеристика та ґрунтові умови паркової зони “Сади де Віте”.

О.І.Любинський зазначив, що якість та безпечність харчових продуктів в майбутньому в більшій мірі залежатиме від рівня генетичної модифікованості. Т.В.Душанова продемонструвала кліматичні та ґрунтові умови в межах проєктованого парку “Сади де Віте” в каньйоні річки Смотрич.

Загалом всі доповіді були цікавими, змістовними і викликали здорову наукову полеміку.

Пропозиції:

- виконувати роботу практичного значення із залученням коштів місцевих громад, недержавних громадських організацій, закордонних громадських організацій;

- залучати до науково-дослідної роботи та виконання госпдоговірних та грантових тем студентів природничого факультету.

СЕКЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Наукова конференція підбила підсумки НДР викладачів педагогічного факультету у 2015 році. Працювала у складі 4 секцій:

1. Педагогіка та методика дошкільної і початкової освіти (32 доповіді).

Підсекції: теорія та методика дошкільної освіти, теорія та методика початкової освіти, педагогіка.

1. Теорія мовознавства і методика його викладання (7 доповідей).

2. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво та реставрація творів мистецтва (16 доповідей).

Підсекції: образотворче мистецтво та методика його викладання, дизайн, реставрація творів мистецтва та декоративно-прикладне мистецтво.

1. Музичне мистецтво (24 доповіді).

Підсекції: теорія, історія музики і гри на музичних інструментах, методика музичного виховання, вокалу і хорового диригування.

У роботі конференції взяли участь викладачі педагогічного факультету, доповіді яких відтворювали високий науковий рівень нових наукових досліджень фахівців у галузі освіти та мистецтва з питань входження України в Європейський освітній простір та відповідали проблемам реалізації основних концептуальних підходів і технологій активного навчання фахових дисциплін у національних системах освіти й охоплювала широкий спектр шляхів вирішення теоретичних та практичних завдань і методичних розробок, які набувають особливої актуальності у зв’язку з переходом в нові умови стандартів освіти, продиктованим законом України “Про вищу освіту”.

Значний внесок склали матеріали аспірантів, здобувачів, науковців, які плідно працюють у галузі освіти й отримали вагомий результат у розробці концептуальних ідей педагогіки.

Вагома частина матеріалів торкається як теоретичних, так і методологічних аспектів побудови сучасної педагогіки, мистецтва, фахових дисциплін в аспекті проблем прогнозування, моніторингу та менеджменту якості освіти фахівців профілю факультету.

На основі теоретичних та емпіричних досліджень у доповідях науково-педагогічних працівників запропоновано різноманітні варіанти вдосконалення системи освіти та мистецтва.

Пропонуються системні вирішення проблем організації навчально-виховного процесу в дошкільній, початковій, середній та вищій освіті й мистецтві, на основі побудови навчально-методичних комплексів та впровадження інновацій на основі інформаційно-комунікаційних технологій. Ряд матеріалів містять аналіз і розкривають можливості інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні учнівської молоді та фаховій підготовці спеціалістів.

На основі історичного і всесвітнього досвіду вибудовуються конкретні схеми вдосконалення навчального процесу з урахуванням світоглядних моментів: цілепокладання, систематизація фактів, висловлення суджень і висунення гіпотез, експериментальна перевірка фактів, узагальнення знань на основі наукових теорій, формулювання умовиводів та наслідків.

Слід відзначити тенденції та особливості вдосконалення освітнього середовища та методики сучасного педагогічного експерименту. Розкрито проблеми вдосконалення часткових методик та викладання вибраних питань дошкільної, початкової, загальноосвітньої, вищої школи, мистецтва.

Учасники конференції відзначають науковий доробок, високі здобутки і досягнення науковців у розбудові національної системи освіти в Україні.

З аналізу доповідей на пленарних засіданнях, у ході науково-методичних дискусій, обміну думками та усвідомлення того, що глобальна мета освіти для сучасних умов суспільного розвитку полягає у забезпеченні засвоєння наукових і прикладних основ педагогічних, фундаментальних та фахово орієнтованих дисциплін на рівні інтелектуального, світоглядного, духовно-культурного та творчого збагачення особистості, де навчальним курсам належить чільне місце, учасники конференції вважають за доцільне зробити такі висновки:

1. Сучасна концепція освіти продиктована змінами в суспільстві.
2. З метою узгодження основних завдань освіти з потребами суспільства та можливостями учнів, студентів, потрібно забезпечити умови для дієвого прогнозування (моделювання) в освіті на основі структури: глобальна мета освіти – стандарт (план) освіти – управління.
3. Проблеми прогнозування змістової, організаційної та управлінської її функцій залишаються актуальними і в умовах реалізації компетентнісної підготовки фахівців педагогічного та мистецького профілю: зміст, освітнє сере-

довище, управління (менеджмент).

4. Спрямованість національної системи освіти на розвивальний, особистісно-зорієнтований характер пізнавальної діяльності спонукає до необхідності створення дієвих механізмів, які б акумулювали в собі найважливіші ознаки даного процесу.

5. Важливим засобом організаційно-методичної підтримки активного і результативного навчання учнівської молоді виступає освітнє середовище.

6. Індивідуалізація процесу навчально-пізнавальної діяльності пов'язана з засвоєнням дій та операцій навчально-пізнавальної діяльності, які найбільшою мірою відповідають індивідуальним особливостям та нахилам. Оволодіння способом навчально-пізнавальної діяльності збільшує пошукову активність і забезпечує здатність студента чи учня цілеспрямовано і довільно управляти своїм навчанням.

7. Сучасні трансформаційні процеси в Україні модернізує систему контролю якості освіти, узгоджує дворівневу систему (бакалаврат, магістрат) з європейською моделлю здобуття освіти.

8. Моніторинг якості в вищій освіти в професійній складовій має бути повним, постійним, прозорим, об'єктивним; контроль якості повинен зосередитися не тільки на контролі навчального процесу, кадрів, науково-методичного забезпечення, матеріальної бази тощо, а, в першу чергу, на контролі знань студентів і особливо випускників, визначаючи їхню компетентність і спроможність задовольняти вимоги ринку праці; акредитуватися мають не тільки навчальні заклади і спеціальності, але й окремі освітні програми; окрім внутрішньої оцінки якості неминуча зовнішня оцінка, яка надає можливість оцінювати навчальні програми за межами своєї країни за загальними критеріями.

9. Всі наукові повідомлення викладачів наближені до загальних тематик кафедр педагогічного факультету, супроводжувались презентаціями, що якісно ілюстрували теоретико-практичний матеріал.

Керівники секцій із усіма учасниками наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів за підсумками НДР у 2015 році зробили такі пропозиції:

1. Розглянути можливість друку кольорових ілюстрацій у збірнику наукових статей за результатами конференції з метою врахування специфіки мистецтвознавчих досліджень.

2. Продовжити практику проведення факультетських пленарних засідань.

3. Запрошувати на конференцію вчителів і викладачів навчальних закладів різних вишів з метою обміну досвідом викладання фахових дисциплін, а також кращих магістрантів та студентів випускових курсів.

Учасники наукової конференції педагогічного факультету подали матеріали доповідей до збірника університету, розмістили матеріал про конференцію Веб-сайті університету.

Стан науково-дослідної роботи факультету та перспективи підвищення її ефективності обговорено і схвалено учасниками конференції на заключному

засіданні, яке відбулося 16 березня 2016 року у конференц-залі педагогічного факультету.

СЕКЦІЯ “УКРАЇНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО”

Конференція на факультеті української філології та журналістики проходила 15–16 березня у два етапи. 15 березня – робота у секціях, 16 березня – підсумкове пленарне засідання.

У роботі конференції взяли участь 44 доповідачі. Конференція проходила у формі пленарного та секційних засідань, які пройшли на високому науково-теоретичному рівні, в дусі дискусій з поміркованою полемікою та великим зацікавленням як молодих вчених, так і досвідчених науковців. Робота конференції продовжувалася на чотирьох секціях: Секція “Лінгвокультурологія та етнолінгвістика” (керівник – Н.Д.Коваленко, кандидат філологічних наук, професор, секретар – З.С.Шевчук, аспірантка), “Методика української мови та актуальні питання сучасної лінгвістики” (керівник – А.С.Попович, кандидат філологічних наук, професор, секретар – О.М.Мозолюк, старший викладач), “Українська література” (керівник – О.А.Рарицький, кандидат філологічних наук, доцент, секретар – І.В.Волковинська, кандидат філологічних наук, асистент), “Текст як основна одиниця комунікації” (керівник – О.С.Волковинський, доктор філологічних наук, професор, секретар – Н.А.Загоруйко, кандидат філологічних наук, асистент).

Виголошені доповіді вирізнялися актуальністю, науковою новизною, логічністю і самостійністю висновків, а також можливістю їх практичного застосування під час підготовки до лекційних, практичних та семінарських занять, під час написання курсових, бакалаврських, дипломних і магістерських робіт, кандидатських і докторських дисертацій. Окремі доповіді викликали жваві дискусії через контроверсійність висновків та отриманих результатів.

На підсумковому пленарному засіданні за присутності декана факультету, доцента кафедри української мови Б.О.Коваленка, заступника декана з наукової роботи та інформатизації навчального процесу, ст. викладача кафедри історії української літератури та компаративістики Т.О.Джурбій, керівників та секретарів секцій було підбито підсумки роботи підсекцій, відзначено новизну та актуальність виголошених доповідей, а також прийнято ухвалу вважати роботу підсекцій факультету української філології та журналістики проведеною на належному рівні, і надалі практикувати розподіляти виступи науковців факультету на підсекції відповідно до кола наукових зацікавлень (за умови, звичайно, що їхня кількість не буде меншою за 5 осіб), оскільки це дає можливість дослідникам розширити коло власних наукових інтересів, а також досягнути глибини існуючих наукових досліджень із конкретної галузі.

Пропозиції: 1) активізувати вивчення англійської мови викладачами кафедр для можливості обміну науковими здобутками із мовознавцями та літературознавцями провідних європейських вузів; 2) надалі до участі у роботі конференції залучати студентів, для запозичення досвіду в подальшій роботі;

3) рекомендувати розміщувати програму роботи конференції з анотаціями статей заздалегідь на сайті університету.

СЕКЦІЯ “ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ І ЗДОРОВ’Я ЛЮДИНИ”

Робота секції проходила у 5-ти підсекціях: теорії і методики фізичного виховання; спорту і спортивних ігор; медико-біологічних основ фізичного виховання та фізичної реабілітації; фізичного виховання; легкої атлетики і методики викладання.

На конференції були представлені результати наукових досліджень з таких спеціальностей (шифр спеціальності, галузь науки, спеціальність): 13. Педагогічні науки; 13.00.02 Теорія та методика навчання (з галузей знань); 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти; 24.00.02 Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення; 24. Фізичне виховання та спорт; 24.00.01 Олімпійський і професійний спорт.

Результати наукових досліджень, які були представлені у ході конференції, стосувалися спеціальностей Теорія і методика професійної освіти, Теорія і методика виховання, Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Засідання підсекцій проходили в аудиторіях головного корпусу університету. У роботі підсекцій було представлено 47 доповідей, присвячених результатам наукових досліджень над якими працювали співробітники кафедр факультету в рамках колективних та індивідуальних наукових теми. Серед учасників конференції були 4 професорів, 19 кандидатів наук, 10 доцентів, 13 старших викладачів, 15 викладачів.

Аналіз доповідей дозволяє зробити висновок, що наукові дослідження, які проводяться викладачами, докторантами та аспірантами факультету фізичної культури є актуальними, охоплюють широкий спектр проблем вдосконалення навчально-тренувального процесу з видів спорту, проблем дефіциту рухової активності школярів сучасної загальноосвітньої школи, проблеми профілактики неінфекційних захворювань, що пов’язані зі способом життя, особливостями харчування та фізичною активністю, проблеми безпеки учасників реабілітаційних програм при різноманітних захворюваннях різних вікових груп.

У кожній підсекції, за результатами даних протоколів секретарів підсекцій, було визначено кращі доповіді.

Учасники конференції внесли такі пропозиції щодо покращення науково-дослідної роботи викладачів та студентів факультету фізичної культури та університету: для покращення якісного рівня науково-дослідної роботи викладачів і студентів факультету фізичної культури забезпечити галузеву науково-дослідну та проблемну лабораторії діагностичним обладнанням.